

Stavanger
kommune

Årsplan for Åsen-barnehagene 2023-2025

Trygghet, tilhørighet og trivsel i et inkluderende fellesskap

Vi bygger fellesskap

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
Stavangerbarnehagen	3
Regional ordning for kompetanseutvikling	4
I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik:	4
Presentasjon av Åsen-barnehagene.....	5
Barnehagens verdigrunnlag.....	5
Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns behov for omsorg?	9
Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns behov for lek?	12
Hvordan arbeider barnehagen for å fremme danning?	14
Hvordan arbeider barnehagen for å fremme læring?	16
Hvordan arbeider barnehagen for å fremme vennskap og felleskap?	17
Hvordan arbeider barnehagen for å fremme kommunikasjon og språk?	19
Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns rett til medvirkning?	23
Hvordan arbeider barnehagen for å fremme et godt samarbeid mellom hjem og barnehage?.....	25
Hvordan arbeider barnehagen med overganger?	27
Hvordan arbeider barnehagen med planlegging, vurdering og dokumentasjon	30
Hvordan tilrettelegger barnehagen for barn som trenger ekstra støtte?	32
Barnehagens arbeidsmåter	35
Hvordan arbeider barnehagen med progresjon?	35
Hvordan arbeider barnehagen med den digitale praksisen?	35
Kontaktinformasjon	38

Stavangerbarnehagen

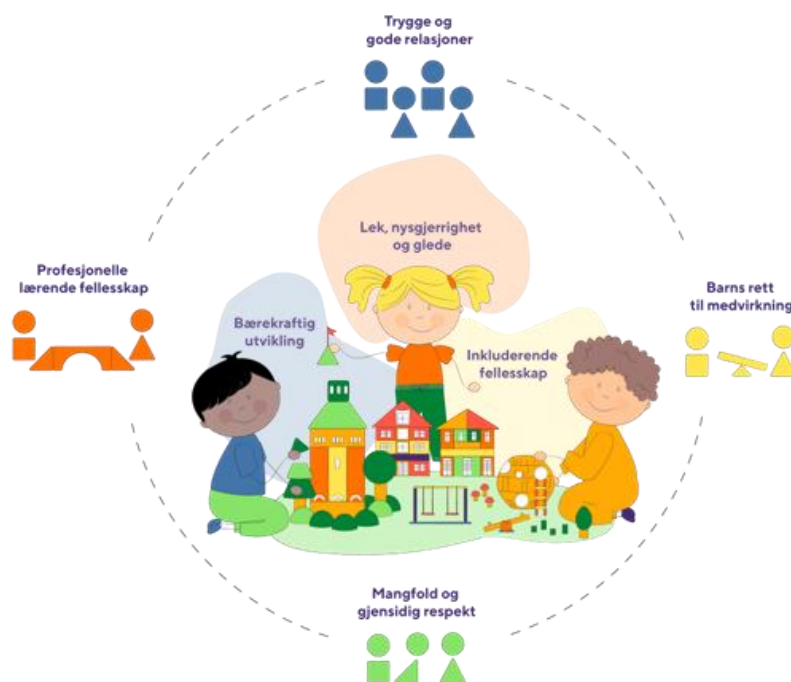
I stavangerbarnehagen bygger vi felleskap for og sammen med barn, foreldre og laget rundt barnet. Begrepet felleskap inneholder flere tilleggsfortellinger som mangfold, inkludering og samarbeid. Stavangerbarnehagen har derfor *Vi bygger felleskap* som visjon og vil bruke den som et bilde på fremtiden vi ønsker å skape. Når vi bygger felleskap skal barndommens egenverdi anerkjennes, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barns utvikling. Å møte barnets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke, er viktige verdier som skal prege Stavangerbarnehagens praksis. Utfra kommuneplanens satsninger og barnehagens formål har [stavangerbarnehagen mot 2030 -strategi for kvalitet i barnehagen](#) fire prinsipper som skal ligge til grunn for barnehagens praksis:

- Trygge og gode relasjoner.
- Mangfold og gjensidig respekt.
- Barns rett til medvirkning
- Profesjonelle lærende felleskap.

I tillegg til de overordnede prinsippene har strategien tre satsningsområder. Satsningsområdene retter oppmerksomheten mot barnehagens formål og utviklingsområder og er felles og samlende for stavangerbarnehagen:

- Lek, nysgjerrighet og glede.
- Inkluderende felleskap.
- Bærekraftig utvikling i barnehagen.

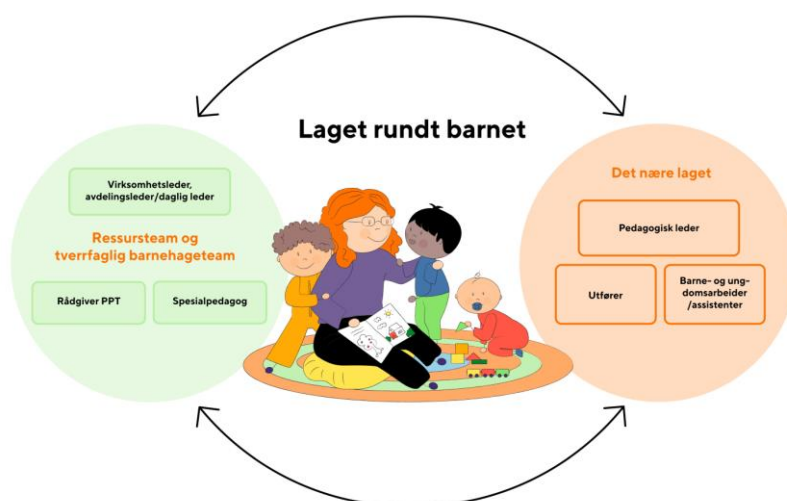
Barnehagens ledelse har ansvar for å sammen med personalet gjøre strategiens prinsipper og satsningsområder førende i utvikling av egne årsplaner og daglige praksis.

Regional ordning for kompetanseutvikling

Regional ordning for kompetanseutvikling skal bidra til at alle aktører i barnehagesektoren driver målrettet kompetansebygging i barnehagene. Stavangerbarnehagen jobber for et inkluderende fellesskap for alle barn gjennom å arbeide systematisk med laget rundt barnet. Stavangerbarnehagen er forpliktet til å arbeide i tråd med føringer gitt i [kompetanseløftet](#). Alle barn skal ha likeverdig mulighet til læring og utvikling uavhengig av deres forutsetninger. Arbeid med å nå målene i Kompetanseløftet inngår nå i regional kompetanseordning.

Barnehagene skal utvikle sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Med dette menes at ledelse og alle ansatte deltar i en utviklingsprosess på egen arbeidsplass for å utvikle sine holdninger, ferdigheter og sin kompetanse for arbeidet i barnehagen. Utviklingen skal bygge på forskningsbasert kunnskap. Universitetet i Stavanger deltar aktivt sammen med barnehagene slik at praksis og forskning påvirker hverandre i et likeverdig partnerskap og sammen utvikler ny forståelse og ny kunnskap. Formålet med ordningen er å realisere rammeplanens intensjoner og krav slik at alle barn får et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik:

- Først en vurdering av praksis inneværende barnehageår opp mot intensjoner og målsettinger.
- Så en beskrivelse av hvordan barnehagen i lys av rammeplanens intensjoner, strategi for kvalitet – stavangerbarnehagen mot 2030 og egne vurderinger vil arbeide for å omsette føringer til praksis det kommende barnehageår.

Presentasjon av Åsen-barnehagene

Åsen-barnehagene ble etablert 01.01.20 med barnehagene Barnas Hus, Sørmarka Arena, Tyrihans og Vannassen. Fra høsten 2023 består virksomheten av barnehagene Sørmarka Arena, Tyrihans og Vannassen. Totalt utgjør det 10 avdelinger med 150 barn og 46 ansatte. Virksomheten har felles ledelse og administrasjon som består av et lederteam: Hanne Rosså Lindanger er virksomhetsleder, Cathrine Monsen Bjornstad er avdelingsleder for Sørmarka Arena barnehage og Vannassen barnehage og Kirsten Håkull Klungtveit er avdelingsleder for Tyrihans barnehage.

Sørmarka Arena barnehage åpnet i 2011 og ligger i naturskjønne omgivelser i Sørmarka. Barnehagen er bygd inntil flerbrukshallen på en stor og kupert naturtomt med et bevart krattområde. Grunnet vår lokalisering vegg i vegg med flerbrukshallen er gruppene kalt opp etter tidligere norske OL vinnere på is. Derfor heter gruppene Hjallis, Koss, Kupper'n og Sonja Henie. Vi tar også imot lærlinger som utdanner seg for å bli barne- og ungdomsarbeidere. For barnehageåret 2023/2024 er det totalt 63 barn og 15 årsverk i barnehagen.

Tyrihans barnehage

Tyrihans ble etablert i 1996 som sykehusbarnehage, men ble kommunal fra 2008. Barnehagen ligger til på Mariero. I nærmiljøet vårt benytter vi oss av flotte turområder som Sørmarka, Vannassen og Vaulen. Barnehagen har fire avdelinger, to avdelinger for aldersgruppen 1-3 år og to avdelinger for aldersgruppen 3-6 år. Navnene på avdelingene er Gullhønå, Mumle Gåsegg, Tommeliten og Veslefrikk. Barnehagen er praksisbarnehage og tar imot studenter fra barnehagelærerstudiet på Universitetet i Stavanger. For barnehageåret 2023/2024 er det totalt 53 barn og 14 årsverk i barnehagen.

Vannassen barnehage

Vannassen er en to avdelingsbarnehage som ligger like ved flotte turområder til Sørmarka, Vannassen og Vaulen. Disse naturområdene gir barna muligheter for unike naturopplevelser gjennom hele året. Barnehagen består av en småbarnsavdeling og en stor avdeling. Navnene på avdelingene er Kardemomme og Hakkebakke. Barnehagen ble tegnet, i forbindelse med byggingen av atriumshusene i Lyngvollveien, av arkitektene Ingeborg og Knut Hoem i 1968. Fra 2004 frem til t.o.m. 2019 hørte Vannassen til Kvaleberg barnehage. Vi tar også imot lærlinger som utdanner seg for å bli barne- og ungdomsarbeidere. For barnehageåret 2023/2024 er det totalt 34 barn og 7,5 årsverk i barnehagen.

Utførere av spesialpedagogisk hjelp

I Åsen-barnehagene har vi også ansatte som utfører spesialpedagogisk hjelp i alle barnehagene, i ulik stillingsprosent. For barnehageåret 2023/2024 har vi fem årsverk.

Barnehagens verdigrunnlag

Barnehagens verdigrunnlag er gitt i barnehageloven § 1. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng. Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. I denne årsplanen gjør vi rede for hvordan vi arbeider for å ivareta disse

føringene. Stavanger barnehagens prinsipper og satsningsområder er vår lokale tilpasning av rammeplanen og skal bidra til å omsette verdigrunnlaget til praksis.

Barn og barndom

Slik arbeider vi for å nå målsettinger og intensjoner i rammeplanen om barn og barndom:

- Vi har fokus på at hvert enkelt barn trives, opplever vennskap og finner sin plass i leken.
- I enhver situasjon skal vi se på hva som er barnets beste.
- Hos oss er hvert barn unikt og skal møtes for den hver enkelt er. Deres opplevelser er viktige, og skal tas på alvor.
- Voksne bygger relasjoner til hvert enkelt barn, relasjonene er et grunnlag for barnet til å kunne utvikle et positivt forhold til seg selv.
- Vi møter hverandre med empati, barnet støttes til å leve seg inn i andre sine opplevelser og følelser.

Demokrati

Her kan du lese hvordan vi arbeider for å nå målsettinger og intensjoner i rammeplanen om demokrati:

- De voksne i barnehagen er gode modeller for fellesskapets holdninger, og vi gir anerkjennelse for den du er.
- Vi tar hensyn til hverandre, og noen ganger må vi vente på tur.
- Vi har ansvar for at alle barn får si sin mening, bli hørt og sett. Voksne legger til rette for, og følger barnas tanker, perspektiv og refleksjoner.
- Vi er tydelige på: «jeg ser deg».
- Alle barn har rett til og får den samme plassen i fellesskapet, ut fra sitt ståsted, erfaringer og interesser.
- Vi formidler: du er du og du er unik. Du er du og du er en del av et fellesskap. Du får ta del i fellesskapets gleder og utfordringer.

Mangfold og gjensidig respekt

Slik arbeider vi for å nå målsettinger og intensjoner i rammeplanen om mangfold og gjensidig respekt:

- Vi gir barna anledning til å kunne undre seg og samtale om de grunnleggende spørsmål i livet. De skal lære (støttes i å utvikle) å vise respekt for hverandre og hverandres bakgrunn, uansett religiøs og livssynsmessig tilhørighet.
- Barna skal få kjennskap til grunnverdier og tradisjoner knyttet til høytider i kristendom, andre religioner og livssyn som er representert i barnehagen.
- Vi fremmer samhandling på tvers av kulturer. Vi har fokus på hva som binder mennesker sammen, fremfor forskjellighet.
- Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen.
- Personalet reflekterer over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling.

Likestilling og likeverd

Slik arbeider vi for å nå målsettinger og intensjoner i rammeplanen om likestilling og likeverd:

- Den enkelte blir sett for den de er, fokus flyttes fra ting til person.
- Vi viser omsorg og gode måter å omgås hverandre.
- Nestekjærlighet uttrykkes gjennom omsorg og gjensidig respekt. Barna veiledes i samhandling med hverandre.
- Voksne er tilstede og veileder barna gjennom lek og aktivitet(dagen).
- Alle barn skal oppleve at deres sak skal bli sett, og ingen barn skal oppleve å bli satt utenfor.
- Gjennom nærvær vet de voksne hvordan alle barn har det.

Bærekraftig utvikling

Slik arbeider vi for å nå målsettinger og intensjoner i rammeplanen om bærekraftig utvikling:

- Barn og voksne reflekterer og diskuterer sammen, en begynnende erfaring av kritisk tenking, forståelse og ansvarsfølelse.
- Vi gir erfaringer gjennom opplevelser i naturen, barna får en begynnende forståelse for samspillet mellom mennesket og naturen.
- Vi går turer i skogen til alle årstider og i all slags vær. Skape glede med å være i naturen, gi naturopplevelser og undre seg.
- Vi lar barna bli kjent med naturens mangfold, samler inn og observerer.
- Vi kildesorterer og bruker papir på en fornuftig måte.
- Gjennom barneaksjoner samler vi inn penger til barn i ulike land. Vi snakker om hvordan vi kan bidra til at andre får det bedre, være empatiske og vise nestekjærlighet til alle mennesker.

Livsmestring- og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barna skal ha mulighet til ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.

Gjennom den daglige og nære kontakten med barna er barnehagen i en sentral posisjon til å kunne observere og motta informasjon om barnas omsorgs- og livssituasjon. Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages. Personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet, jf. barnehageloven § 22.

Barnehagens mål- og innhold

Rammeplanen sier noe om barnehagens mål og innhold og emnene som inngår der er:

1. Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg
2. Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek
3. Barnehagen skal fremme danning
4. Barnehagen skal fremme læring
5. Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap
6. Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk

Hele personalet har jobbet med mål og innhold for hvert emne med å se på hva Rammeplanen sier personalet skal gjøre, hvorfor det er viktig og hvordan vi skal arbeide med det. Dette arbeidet har vi skrevet inn i en tabell for hvert emne og er noe vi skal bruke- og videreutvikle videre. Emnene og tabellene har vi satt opp nedenfor.

Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns behov for omsorg?

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.

Trygghetssirkelen

Det finnes to grunnleggende behov hos ethvert menneskebarn: Behovet for beskyttelse og omsorg, og behovet for å undersøke og mestre verden. Begge er grunnlaget for trygghet og livsglede. Det første mange tenker på ved tilknytning, er at barn kjenner nærhet og trygghet overfor de voksne rundt seg, som når et barn du er glad i sitter på fanget og lener seg godt inntil deg. Dette er da også en vesentlig side ved tilknytningen. Men tilknytning er mer enn trygghet og gode følelser. Det dreier seg også om å hjelpe barn med vanskelige følelser og støtte dem i utforskning og lek.

Hendene til venstre representerer omsorgspersonen. Barnet veksler mellom å være oppe og nede på sirkelen flere ganger i løpet av dagen. I øvre del av sirkelen ser vi barnets selvstendighet og utforskertrang, barnets behov for å erobre og mestre verden. I nedre del av sirkelen ser vi barnets avhengighet og beskyttelsesbehov, altså tilknytningsbehovet. Barna er laget for å utforske verden. Så kan det skje noe slik at det faller ned på sirkelen. De blir trøtte, redd eller har slått seg. Da er det tilknytningsbehovet som melder seg, men barnet har også relasjonelle behov øverst på sirkelen og behov for kontakt mens det utforsker.

Det er to enkle kjennetegn på trygg tilknytning: at barnet søker trøst hos voksne og tar imot trøst og at barnet hviler kroppen mot den voksne og blir rolig og avspent. Metoden kan brukes til å identifisere barnets behov ved å plassere det i sirkelen. Å forstå barnets ladebehov er avgjørende.

I starten av hvert barnehageår har vi en gjennomgang av trygghetssirkelen, for ansatte som trenger en repetisjon og nyansatte som trenger en innføring. Trygghetssirkelen skal alle være kjent med og bruke den aktivt og bevisst i arbeid med barna.

Den autoritative og aktive voksenrollen

Barn skal møte autoritative voksen som viser varme og omsorg, samtidig som de er tydelige. De voksne arbeider bevisst med å utvikle gode relasjoner til barna og viser en aksepterende holdning. Autoritativ voksenstil påvirker barn generelt i en positiv retning, og dette gjelder også barn med utfordrende atferd.

Den autoritative voksenrollen er forbundet med å forebygge negative handlinger, og videre utvikling av: prososiale atferd, selvregulering, sosial trygghet, selvstendighet og motivasjon.

Aktiv voksenrollen går ut på at de voksne er tilstede der barna er, og som ser hvert enkelt individ. Fysisk og emosjonelt: Du er til stede med hele deg!

Du må være engasjert i det barna interesserer seg for, være lydhør for deres forslag og tilbakemeldinger, og vise glede ved å være en støttespiller i deres utvikling.

OMSORG		
Hva skal vi gjøre?	Plan for kommende år:	Vurdering av arbeidet for inneværende år:
<p>Ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile.</p>	<p>Barnehagedagen er en krevende og travel arena med mange inntrykk, og da er det godt for barna å få ro og hvile til å bearbeide alle inntrykkene.</p> <p>Forslag til hviletid: Yoga/avslapping/rolig musikk/ lesestund</p> <p>Tilgjengelige/tilstedeværende voksne.</p>	
<p>Legge til rette for at barna kan knytte seg til personalet og til hverandre</p> <p>Sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen.</p>	<p>I tilvenningen har hvert barn sin tilknytningsperson/primærkontakt. Da får barna bli godt kjent med en person først, før de utvider til å bli trygg på hele personalet.</p> <p>Når barna knytter seg til hverandre og voksne, kan de lettere oppleve trivsel og glede.</p> <p>Trygge base.</p> <p>Rutiner som skaper trygghet og forutsigbarhet</p> <p>Trygghets sirkelen</p> <p>Fokus på integrering og sosial kompetanse.</p>	

<p>Møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn.</p>	<p>Skape et inkluderende fellesskap.</p> <p>Vise at alle barn er like viktige, egenverdi, hvert barn er unikt.</p> <p>Opprette godt samspill og gode relasjoner.</p>	
<p>Være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet</p>	<p>Være lydhør, vise anerkjennelse og bekrefte hvert barn.</p>	
<p>Støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til selv å kunne ta imot omsorg.</p>	<p>Sosial kompetanse: Empati, å bry seg om andre, ta hensyn og øve på turtaking.</p> <p>Positiv kommunikasjon: Snakke fint til hverandre, «hjelp» setninger,</p> <p>Kommentere hva barna gjør bra mot hverandre, «så god du var til å trøste/hjelpe».</p> <p>Reflektere sammen med barna i ulike situasjoner. Bekrefte og sette ord på barns følelser.</p>	
<p>Bidra til at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre.</p>	<p>Utviklingen av sosialkompetanse.</p> <p>Anerkjenne barnet.</p> <p>Mestringsfølelse og medvirkning.</p>	

Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns behov for lek?

Leken er barnas viktigste arena for læring. I Åsen-barnehagene ønsker vi at leken skal ha en framtreddende plass. Vi ønsker å skape ett inspirerende lekemiljø der alle barn opplever å være inkludert i lek og i et positivt samspill med andre barn. Å få delta i lek, og få venner er grunnlaget for barns trivsel og meningskapning i barnehagen. Gjennom leken får barna erfaringer som fører til læring.

Leken er her og nå, har en verdi i seg selv, og er en viktig side ved barneulturen. Leken er den viktigste arena for styrking av sosial kompetanse, nemlig å omgås med andre mennesker. Som rammeplanen sier skal lekens egenverdi anerkjennes, og barns behov for lek forstås. Leken skal stimulere til læring og utvikling gjennom hele barneagetiden.

Barns lek er flertydig og har mange ulike uttrykksformer. Leken kjennetegnes av å være tilfredsstillende, lystbetont og meningsfull for barna. Barnehagelæreren har lek som sitt fag, og skal ha kunnskap om hvordan gode lekemuligheter skapes. Stavangerbarnehagen skal bidra til den gode barndommen ved å gi barn mulighet til å kjenne på glede og for å ha lek som kilde til trivsel. [Strategi for kvalitet. Lek.](#)

LEK		
Hva skal vi gjøre?	Plan for kommende år	Vurdering av arbeidet for inneværende år
Organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek.	<p>Lekesoner.</p> <p>Tilby ulikt materiale.</p> <p>Ryddighet, at alle leker har en fast plass og at barna rydder opp etter seg.</p> <p>Tilpasse rom og leker etter alder og behov.</p> <p>Variasjon mellom frilek og voksenstyrt lek.</p>	
Bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer.	<p>Tema- og prosjektarbeid for å få samme utgangspunkt.</p> <p>Felles leketema, felles forståelse, tolke lekekoder og regler.</p> <p>Sørge for barns medvirkning.</p> <p>Legge opp til tema som stimulerer barnas utvikling og bidrar til god rollelek/samspill.</p> <p>Være aktive voksne i lek.</p> <p>Ha et ekstra fokus på flerspråklige barn for å få et felles utgangspunkt for lek.</p>	
<p>Fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek</p> <p>Ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken</p>	<p>Lekegrupper, smågrupper,</p> <p>Opprette et felles leketema.</p> <p>Personalet må ha høy lekekompetanse.</p> <p>Tilrettelegge for barn som trenger ekstra støtte og/eller hjelp for å delta i lek.</p>	
Observer, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser.	<p>Personalet må ha kunnskap om observasjon og vite hvordan man tar i bruk observasjonene.</p> <p>Tilpasse lekematerialet og aktiviteter til enkeltbarnet og barnegruppen.</p>	
Veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillmønstre.	<p>Jobbe med håndtering av følelser.</p> <p>Selvregulering.</p> <p>Lære å løse konflikter på en positiv måte.</p> <p>Lær at man kan være uenige og fremdeles være venner.</p> <p>Avlære negative handlingsmønstre.</p>	
Være bevist på å vurdere egen rolle og deltakelse i lek.	<p>Vi observerer og er aktive voksne for å utvikle leken videre.</p> <p>Veilede, organisere lek om det trengs.</p>	

Hvordan arbeider barnehagen for å fremme danning?

Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Danning skjer i samspill med omgivelsene. Gjennom gode læringsprosesser settes barn i stand til å håndtere livet ved at de utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap.

Aksepter meg som jeg er slik at jeg våger å bli den jeg ønsker å være

Danning er blitt et sentralt begrep i barnehagene. Begrepet likner på «dannelse», men de har ulike betydninger. «Dannelse» handler om oppdragelse, i form av å være høflig, ha kunnskap om hvordan en skal opptre i ulike situasjoner etc. **«Danning» derimot, handler mer om evne til kritisk tenkning og evne til å ta selvstendige valg.** En kan eks. ta valg som går på tvers av den oppdragelsen man har fått. At barn utvikler evnen til å ta kritiske og selvstendige valg er viktig, blant annet for å forebygge og evt. gripe inn i situasjoner der andre barn blir krenket eller mobbet.

Ifølge pedagog og forfatter Anne Schelderup, er noe av det viktigste i dannelsesprosessen å gi barn en god selvfølelse. Punktene nedenfor er grunnlaget for god selvfølelse:

- Jeg kjenner meg selv. Jeg får bekreftet mine tanker og følelser.
- Jeg er viktig. Andre tar meg på alvor.
- Jeg er et godt menneske. Andre viser meg tillit.
- Jeg er viktig for fellesskapet. Jeg får mulighet til å bidra.
- Jeg er kompetent. Jeg får oppgaver jeg kan mestre.

Selvfølelse handler om hvordan vi ser på oss selv, og hvor mye vi føler at vi er verdt. Dersom barnet har følelsen av å være god akkurat slik det er, blir det også lettere for barnet å like seg selv. En god selvfølelse er viktig for å bli et selvstendig menneske, som tør å stole på seg selv og tar gode valg – både for seg selv og andre.

DANNING		
Hva skal vi gjøre?	Plan for kommende år:	Vurdering av arbeidet for inneværende år:
<p>At de voksne skal tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barna identitetsutvikling og positive selvforståelse</p> <p>At de voksne skal støtte barnas aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet.</p>	<p>God atmosfære på avdelingen.</p> <p>Sett, hørt og verdsatt.</p> <p>Bruke barnets navn/bilde aktivt.</p> <p>Voksne skal lette til rette for gode møteplasser hvor meningsfulle opplevelser oppstår mellom barn-barn og barn-voksne.</p>	
<p>At de voksne skal synliggjøre og verdsette ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet</p> <p>De voksne skal synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring</p>	<p>Viktig at barna får være med å bestemme og si meningen sin, samtidig som de lærer at andre sine meninger også er viktige.</p> <p>Har samling om hvert enkelt barn, hvor vi blir kjent med ulike familier og deres levesett og kulturer.</p> <p>Være obs på de som ikke hevder seg til vanlig, at vi får synliggjort meningene til også de «stille» barna.</p> <p>Alle barna skal lære at alle er like viktige og like verdifulle.</p> <p>Forebygge utstenging, krenkelser og mobbing.</p> <p>Se og tilrettelegge for enkeltbarnet, men og i gruppe.</p>	
<p>At de voksne skal legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger</p> <p>Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet.</p>	<p>Medvirkning</p> <p>Voksne skal legge til rette for engasjement og deltagelse i fellesskapet, bekreftelse av følelser, bli tatt på alvor.</p> <p>Jobbe med sosial kompetanse</p>	
<p>De voksne skal utfordre barnas tenking og invitere dem inn i utforskende samtaler</p>	<p>Undre seg sammen med barna.</p> <p>Viktig slik at barna kan forstå seg selv og omverden.</p> <p>Vise interesse og lytte for det barna sier.</p>	

Hvordan arbeider barnehagen for å fremme læring?

For å skape et miljø som støtter opp under barnas læring, må de ansatte ha kunnskap og kompetanse om hva som fremmer og hemmer barns utvikling og læring. I arbeidet med å skape et inkluderende, stimulerende og lærerikt miljø, har vi fokus på å skape gode relasjoner mellom barn – barn og barn – voksne. Venenskap og tilrettelegging for gode relasjoner i barnehagen er en forutsetning for god læring og opplevelse av glede og mestring.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, vitebegjær og lærelyst, og bidra til et godt grunnlag for livslang læring. Barnehagen skal styrke barns læring gjennom uformelle og formelle lærings situasjoner. De formelle kan være aktivitetene som vi voksne planlegger og de uformelle er det som foregår i hverdagen gjennom lek og samspill i her-og-nå situasjoner.

LÆRING		
Hva skal vi gjøre?	Plan for kommende år:	Vurdering av arbeidet for inneværende år:
Sørge for et inkluderende fellesskap og legge tilrette for at barn kan bidra i egen og andres læring, samt tiltro til egne evner.	<p>Lytt til hverandre og respektere andres meninger.</p> <p>Legge til rette for barnas ulike behov.</p> <p>Vi roser, ser og bevisstgjør barnas egne styrker.</p>	
Legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas trivsel og allsidig utvikling.	<p>Skaper godt læringsmiljø ved å ha fokus på gode trygge relasjoner til både ansatte og andre barn.</p>	
Sørge for at alle barn kan få rike varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser	<p>Mestringsfølelse, utvikling, utjevne forskjeller.</p> <p>Vi observerer og tilrettelegger ut ifra alder og modning.</p>	.

Hvordan arbeider barnehagen for å fremme vennskap og fellesskap?

Mål for barnehagen: Tydelige, engasjerte og varme voksne gir trygge og selvstendige barn, som opplever mestring i et inkluderende fellesskap med like muligheter. Vi jobber for at alle barn erfarer å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen legger til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.

Barnehagen er en viktig del av barnas sosialiseringssprosess. Dette handler om å utvikle seg som individ, fungere i gruppe og i samspill med andre. Et aktivt og tydelig personale er nødvendig for å skape et varmt og inkluderende sosialt miljø. Anerkjennelse, tillit og trygghet er grunnleggende elementer for utvikling av sosial kompetanse.

Sosial kompetanse er grunnleggende kompetanse barna erverver for sitt fremtidige liv. Ifølge rammeplan for barnehager er sosial kompetanse utvikling av sosial handlingsdyktighet, og utvikling av språk og kommunikasjon.

Barna skal få oppleve kjærlighet og varme, og de skal lære å akseptere positive og negative sider ved seg selv og andre. I denne sosiale læringsprosessen er erfaringer barn gjør seg i lek viktige. I tillegg skal barn få oppleve mestring og glede over livet. Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling mellom kjønnene. Gutter og jenter skal ha like muligheter til å bli sett og hørt og oppmuntres til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Kilde til sangen: [Det e godt å ha någen - YouTube](#)

Barnehager skal fremme trygge og gode barnehagemiljø, forebygge og håndtere mobbing og andre krenkelser. Foresatte skal være trygge på at når barnehagen deltar i omsorgen for barna deres, så skal disse arenaene jobbe aktivt med å gi et trygt og godt. Alle barn skal oppleve og bidra til et inkluderende miljø som fremmer barns trivsel og utvikling.

Kvalitetskriterier:

- Alle barn opplever tilhørighet og at de er betydningsfulle for fellesskapet.
- Alle barn opplever og bidrar til trygghet, vennskap, trivsel, livsglede, mestring, og følelse av egenverd.
- Hele personalet tar ansvar for et inkluderende miljø.

Godt å ha någen

Det e godt å ha någen me kjenne
Sånne så smile og ler
Og spør koss me har det for tiå
Om någe e opp eller ner

Ka va vel livet foruden
Det kan eg ´kje tenka meg eg
Det e godt å ha någen me kjenne
Det e godt atte eg kjenne deg

Det e skikkeligt godt å ha venner
Sånne me kan spør om alt
De har sånne hjelpsomme hender
De varme oss når der e kaldt

Ka va vel livet foruden
Det kan eg ´kje tenka meg eg
Det e skikkeligt godt å ha venner
Det e godt å ver venner med deg

For det besta i verden e venner
Sånne så lige oss best
Så glede seg kver gang de ser oss
Så dagane blir som ein fest

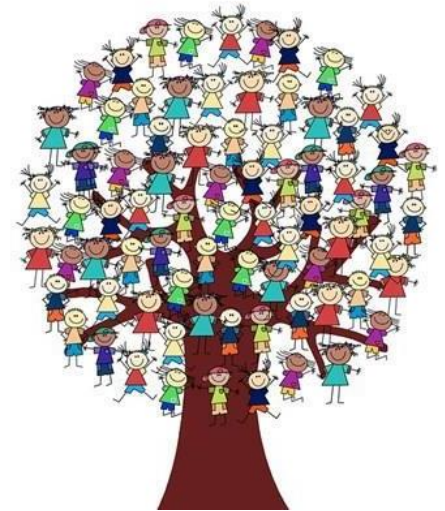
Ka va vel livet foruden
Det kan eg ´kje tenka meg eg
For det besta i verden e venner
Det e godt å ver venner med deg

Trygt- og godt bhgmiljø

Kapittel VIII (8) i barnehageloven innførte nulltoleranse mot mobbing og andre krenkelser i barnehagen fra 01.01.21. Barnehageloven om psykososialt barnehagemiljø inneholder disse paragrafene:

- Nulltoleranse og forebyggende arbeid § 41
- Aktivitetsplan for trygt- og godt barnehagemiljø § 42
- Skjerpet aktivitetsplikt § 43

Barn skal ha det trygt- og godt i barnehagen og har rett på et godt psykososialt barnehagemiljø. Et godt psykososialt miljø er grunnleggende og avgjørende for barns trivsel, helse og læring, og vil bidra til å forebygge krenkelser og mobbing. Denne loven om psykososialt barnehagemiljø skal sikre gode handlingsstrategier for forebygging, håndtering, stoppe og følge opp barn som opplever utrygt psykososialt barnehagemiljø. Lov og regelverk definerer ansattes ansvar for et godt psykososialt barnehagemiljø.

Alle som arbeider i barnehagen har plikt til å melde fra til barnehagens avdelingsleder dersom de får mistanke om, eller kjennskap til, at et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen og blir utsatt for krenkelser.

Hvordan oppdage at et barn ikke har det bra?

- Gjennom å snakke med barna i uformelle og systematiske barnesamtaler
- Daglige observasjoner
- Ansatte ser noe eller fanger opp noe i samtaler med andre barn
- Foreldre som melder fra at det har skjedd noe i barnehagen eller at barnet forteller noe hjemme
- Barn som forteller om noe som har skjedd
- Endringer i atferd hos barn eller i barnehagegruppa

Alle som jobber i barnehagen, må følge med på at barna har det bra. Hvis en voksen vet om, eller tror at et barn blir mobbet, plaget, eller på andre måter ikke har det bra, skal hun eller han alltid:

- Gripe inn og stoppe krenkelsen med en gang.
- Si ifra til avdelingsleder i barnehagen.
- Undersøke hva som har skjedd.
- Sette inn tiltak, og lage en plan for å sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø.

Forebyggende faktorer:

- Felles ansvar og trygg kommunikasjon. Snakk om det!
- Gode planer og handlingskompetanse sikrer likhet og trygghet. Vis handlingskraft
- Alle har behov for å oppleve at de blir sett og hørt i en sårbar situasjon, barn som voksne
- Hvert enkelt barn skal oppleve at det er betydningsfullt og viktig for fellesskapet.
- Hvert enkelt barn skal være inkludert i små og større lekefellesskap.

VENNSKAP OG FELLESSKAP		
Hva skal vi gjøre?	Plan for kommende år:	Vurdering av arbeidet for inneværende år:
<p>Støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner.</p> <p>Støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger.</p>	<p>Vennskap og relasjoner bygger en god selvfølelse.</p> <p>Bygger trygghet – å ha en venn.</p> <p>Rom for læring – vennskap en arena for læring.</p> <p>Å ha venner skaper identitet.</p> <p>Lekegrupper med mål om å utvide barns relasjoner.</p> <p>Være tilstedeværende og aktive voksne.</p> <p>Lære strategier, normer og regler for sosialt samspill.</p> <p>Jobbe med sosial kompetanse.</p>	
<p>Forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre</p>	<p>Bruke handlingsplan aktivt for å jobbe forebyggende.</p> <p>Personalet er godt kjent med nulltoleranse, aktivitetsplikt og skjerpet aktivitetsplikt.</p> <p>Fremme god psykisk helse gjennom trivsel, mestring og læring.</p> <p>Skape gode vaner og normer gjennom anerkjennelse, tillit og trygghet.</p> <p>Godt samarbeid med foreldre.</p>	

Hvordan arbeider barnehagen for å fremme kommunikasjon og språk?

Dersom barna skal mestre de områdene som ligger i sosial kompetanse trenger barna språklig kompetanse. Grunnleggende kompetanse er sosial kompetanse + språk kompetanse. Språkstimulering er en av barnehagens viktigste oppgaver, og barna skal møte og være en del av et rikt, variert og systematisk stimulerende språkmiljø. Språk er avgjørende for læring, sosiale relasjoner og vennskap. De yngste barna er helt avhengige av samspill med voksne som forstår barnas forsøk på å kommunisere, ikke minst gjennom kroppsspråk, gester og mimikk. Noen barn har sen språkutvikling eller andre språkproblemer og de får tidlig og god hjelp.

Alle hverdagens aktiviteter og opplevelser kan gi barna gode muligheter til å være språklig aktive. Barna kommuniserer seg imellom med kroppsspråk, mimikk og ord, og barna og de voksne kommuniserer og snakker sammen om det som skjer, og det de gjør og opplever. Når barna deltar i

ulike aktiviteter, bør de voksne sette ord på det barna gjør, og invitere til samtaler rundt det barna er opptatt av. På denne måten blir aktivitet og språk knyttet sammen. Den voksne tilpasser seg barnas språk for deretter å tilføre mer på barnas premisser.

Vennskap og språk

Barn helt ned i toårsalderen kan utvikle vennskap med jevnaldrende, og at språket er det viktigste redskapet vi har for å forstå oss selv og omverdenen. Språket er av avgjørende betydning både for sosial-, emosjonell- og intellektuelle utvikling, og lek ansees som den viktigste arena.

Fem aktiviteter som er særlig nyttige for barns språkutvikling er:

- Lek
- God samtale
- Rim, regler, dikt
- Sang, fortelling og høytlesning
- Utforskning av skriftspråket.

KOMMUNIKASJON OG SPRÅK		
Hva skal vi gjøre?	Plan for kommende år:	Vurdering av arbeidet for inneværende år:
<p>Stimulere barns verbale og non-verbale kommunikasjon og legge til rette for at alle barn involveres i samspill og i samtaler.</p> <p>Anerkjenne og respondere på barns ulike verbale og non-verbale uttrykk og støtte deres språkutvikling</p>	<p>Gjennom språk utvikler barn sosialkompetanse, hvor de kan gi uttrykk for egne følelser og behov.</p> <p>Voksne gir barn god tid til å uttrykke seg. Vi voksne må vise at vi lytter og ikke «snakker» for dem. Vi er bevisste på at alle skal bli sett/hørt. Være observant på turtaking.</p> <p>Lese bøker</p> <p>Samlinger med konkrete/visuell støtte/bildekort</p> <p>Sang, rim og regler.</p> <p>Fortsette bruken med rolltalk/visuell støtte/dagsplan/ tegn til tale/ visuell støtte/konkreter i samlingsstund</p>	
<p>Sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språk som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenking.</p> <p>Være bevisst på sine roller som språklige forbilder og være lydhøre i kommunikasjon med alle barn.</p>	<p>Det handler om at barnet kan gi uttrykk for egne og andres behov.</p> <p>Bevisst bruk av formidlingsmetoder f.eks her&nå situasjoner, gjentakelser, felles referanser, benevning, bøker, sang, rim&regler, eventyr, spill, dikt, pedagogisk materiell etc. som fremmer språkutvikling og kommunikasjon.</p> <p>Bruk av norsk med tegnstøtte/ «tegn til tale». Rolltalk og dagsplan.</p> <p>Bruke barnas interesser og finne noe de er opptatt av. Skape felles opplevelser og erfaringer som utgangspunkt for samtaler og lek.</p> <p>Voksne er bevisste på kroppsspråket sitt. Være åpen i kroppsspråket/ansiktsuttrykk, smilende og interessert.</p> <p>Personalet har god kunnskap om barns språkutvikling og legger opp</p>	

	<p>aktiviteter til barnas alder og modenhet.</p> <p>Arrangere kurs om språkmiljø/utvikling.</p> <p>Skape inspirasjon til stimulering av språkmiljø.</p>	
<p>Følg med på barnas kommunikasjon og språk og fange opp og støtte barn som har ulike former for kommunikasjonsvansker, som er lite språklig aktive eller som har sen språkutvikling.</p> <p>Bidra til språklige mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk-/samiskspråklige kompetanse.</p>	<p>Tidlig innsats for å unngå at noen havner utenfor gruppa og ikke klarer å bli forstått både i lek og det daglige. Dette er viktig for at barnet ikke skal få utfordringer med sosial kompetanse, læring og vennskap.</p> <p>Benytte oss av boksekker fra Johannes læringscenter.</p> <p>Innhente tips, materialer og skjema til foreldresamtale for flerspråklige fra Johannes Læringscenter: Johannes læringscenter veilederkorps - Om En god start (minkole.no)</p> <p>Et godt foreldresamarbeid med informasjon av aktuelle sanger, bøker, eventyr etc.</p> <p>Setter opp språk/lekegrupper til de/det barnet som har vansker. F.eks. spille spill, lese, samtaler osv.</p>	

Hvordan arbeider barnehagen for å ivareta barns rett til medvirkning?

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov.

Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta. Les også mer om strategi for samarbeid med barn: [Samarbeid med barn i Stavanger](#)

BARNES MEDVIRKNING		
Hva skal vi gjøre?	Plan for kommende år:	Vurdering av arbeidet for inneværende år:
Barns rett til å uttrykke seg om forhold som angår eget liv.	<p>Bruke formelle/uformelle barnesamtaler.</p> <p>Overføringsskjema som inneholder spørsmål til barna angående skolestart.</p> <p>Ved barnesamtaler: Barn skal få muligheten til å velge en trygg voksen og et trygt sted hvis det er en vanskelig samtale/noe dumt har hendt.</p>	
<p>Barna skal bli hørt i sine ønsker om valg av aktiviteter, innhold i samlingsstunden, i ute og innelek, overgangssituasjoner og i faste rutineaktiviteter innenfor en viss ramme.</p> <p>De ansatte skal være observerende voksne som</p>	<p>Barn skal få delta i planlegging og aktiviteter som skjer i barnehagen eksempelvis gjennom barnemøter.</p> <p>Bli trygge på å uttrykke sine tanker og meninger som gir innflytelse i barnehagehverdagen. Bli sett og hørt og føler seg betydningsfulle.</p> <p>Voksne som lytter, legge til rette og gi de valgmuligheter. «Alle barn må ikke gjøre alt/delta».</p>	

<p>gir tilbud, stimulerer og videreutvikle hvert enkelt barn, både som enkelt individ og i gruppe.</p>	<p>Ser barna som enkeltindivider, som gruppe og lære å ta hensyn til hverandre.</p>	
<p>Daglige samtaler med foresatte om barns interesser og hva de er opptatt av her og nå, som vi kan ta med videre i planleggingen av barnehagens hverdag.</p> <p>Observasjon og god dialog mellom barn, personalet og hjemmet.</p>	<p>God dialog og gjensidig informasjon om barnets behov og interesser med hjemmet er viktig, for å kunne gjøre hverdagen best mulig for barnet.</p> <p>Avklare innad i personalet på avdelingen om hvem som formidler uønsket atferd.</p> <p>Være aktive og lyttende i møte med foreldre ved levering og henting.</p> <p>Tydeliggjøring hva foreldres medvirkning er eksempelvis: støtte opp under vennskap/invitere barn med hjem, bli kjent med/vise interesser for de andre barna, snakke positivt om barnehagen, delta/planlegge felles arrangement etc.</p>	

Hvordan arbeider barnehagen for å fremme et godt samarbeid mellom hjem og barnehage?

Foreldre har hovedansvaret for barnets oppdragelse og for å sikre barnet en trygg og god oppvekst. Danning, omsorg og læring som barnehagen kan gi, kommer i tillegg til det hjemmet yter. Det er viktig å skape kontinuitet mellom barnehage og hjem. Grunnleggende for samarbeidet mellom foreldrene og personalet er gjensidig trygghet og respekt.

Mål for samarbeidet:

Vi ønsker at foreldrene skal oppleve at barnehagen ivaretar omsorgsfunksjonen, og at den gir barna et godt pedagogisk tilbud, samt et trygt- og godt bghmiljø. Åsen-barnehagene ønsker å oppnå ved å gjøre:

GODT SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE		
Hva skal vi gjøre?	Plan for kommende år:	Vurdering av arbeidet for inneværende år:
<p>Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.</p> <p>Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål, samt gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget.</p> <p>Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.</p>	<p>Gode planer og informasjon.</p> <p>Skaper trygge rammer for barnet og dets utvikling, her og nå og fremtiden.</p> <p>Få frem viktigheten av barnehagen og vårt samfunnsoppdrag. Bruke fagspråket aktivt og vise til kunnskap.</p> <p>Avklare forventninger mellom foreldre og ansatte, og hva foreldre bør samarbeide om.</p> <p>Personalet viser overfor barnet at en har en god dialog med foreldrene. Dette skaper trygghet og tillit.</p> <p>Viktig at FAU og foreldregruppen blir informert om store felles avgjørelser.</p> <p>Planlegger/deltar ved felles arrangement som påskefrokost, sommerfest etc.</p> <p>På foreldremøte høsten 2023 inviterer vi foreldrene til å være med å utforme forventningsskriv mellom barnehage/ hjem.</p>	

<p>På individnivå skal barnehagen legge til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring.</p>	<p>Dette er viktig for da kan vi fange opp utfordringer tidlig hos barn og få et godt samarbeid med foreldrene</p> <p>Skaper trivsel både hos foreldre og barn</p> <p>Kommuniserer med foreldre om hvordan ting kan bli gjort best mulig for barnet. (for eksempel levering/tilvenning).</p> <p>Gjør foreldre bevisste på ting de kan observere hjemme for å hjelpe barn i utviklingen. F.eks. veiledning.</p> <p>Observasjoner, skjema, barnesamtale.</p> <p>Bilder og dokumentasjon.</p>	
---	--	--

Hvordan arbeider barnehagen med overganger?

Når barnet begynner i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen i samspill med sensitive og omsorgsfulle voksne. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Det å begynne i barnehagen er en stor overgang for både barn og foreldre. For små barn vil det oppleves svært krevende å separeres fra foreldrene, blant annet for de har ikke noe formening om når foreldrene vil komme tilbake til igjen.

Foreldrene er viktige i barnas tilvenningsperiode og tilvenningen går bedre når den er tilpasset barnets behov og det er satt av nok tid. I barnehagen vil barnet bli møtt av en kontaktperson/primærkontakt som er en voksen på avdelingen. Barn og foreldre vil først bli kjent med han/hun. Deretter vil barnet bruke primærkontakten som base for utforsking av relasjoner til resten av personalgruppen og de andre barna. Virksomheten har utarbeidet en tilvenningsplan som vi jobber etter og deles med foreldre, samt en gjennomgang for nye foreldre på foreldremøte før sommeren.

Overganger innad i barnehagen

Overganger skjer også innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe. Barnehagen har etablert gode rutiner på overgangene og starter med å bli kjent med stor avdeling på våren som for eksempel faste besøksdager fra liten til stor, frokost med stor avdeling, leker på sine nye avdelinger, inviterer de med på tur, tilstrebe å sette barnegruppene tidligst mulig, ta kontakt, tilbud om foreldremøte etc.

Overgang barnehage -skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen.

De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen.

På vårparten får barna besøke skolen sammen med personalet fra barnehagen. Noen får omvisning på skolen, og får være med i klasserommet og se litt av hvordan hverdagen er. Målet er at alle skal få en positiv og trygg opplevelse før de begynner på skolen. Planer for førskolegruppene i Åsen-barnehagene blir utdelt i starten av nytt bhgåår.

Overgangssekken

Dette er en oransje sekk med ei bok, et eventyr, et sanghefte og et hoppetau oppi. Alle barnehager og skole i Stavanger kommune har denne sekken og barna blir kjent med innholdet i barnehagen. De treffer sekken igjen når de besøker skolen på våren og når de begynner på 1. trinn i august.

OVERGANGER I BARNEHAGEN		
Hva skal vi gjøre?	Plan for kommende år:	Vurdering av arbeidet for inneværende år:
<p>Barnehagen, i samarbeid med foreldrene, legger til rette for at barnet får en god og trygg start i barnehagen</p>	<p>Tilrettelegger for flere besøksdager på liten og stor avdeling.</p> <p>Foreldremøte før sommeren.</p> <p>Tilby oppstartssamtale de første tilvenningsdagene. Ønsker å flytte denne til mai/juni 2024.</p> <p>Gi god informasjon og utdeling/gjennomgang av tilvenningsplanen.</p>	
<p>Vi legger til rette for at barnet får etablere gode relasjoner, både til voksne og barn.</p> <p>Det er viktig for oss å ha gode og forutsigbare rutiner</p>	<p>Skape stabilitet, skape trygghet, skape god tilknytning.</p> <p>Lage faste rutiner og ha gjentakende, repeterende opplegg hver dag. Fast dagsrytme. Struktur.</p> <p>Gode planer som ivaretar barnas behov ut ifra barnas alder og modning.</p> <p>Tilpasser dagsrytmen for det enkelt barn og barnegruppen.</p> <p>Oppfordrer foreldre til kortere dager pga mye inntrykk. Obs på stressnivået til barnet.</p> <p>Etablere et godt samarbeid/erfaringsdeling med helsestasjonen.</p> <p>Viser til tilvenningsplanen.</p>	

ÅSEN-BARNEHAGENE				
Årshjul for foreldresamtaler/ foreldremøter/overganger/ nye barnegrupper				
TID	OPPGAVE	ANSVAR	PLANLAGT	UTFØRT (sett X)
August	Oppstart og tilvenning	Ped.ledere	August/september	
August September	Oppstartssamtale for nye og de barna som bytter avdeling. Ønsker denne i mai/juni.	Ped.ledere	Innen 30.september	
September	Evaluering av oppstart av bhgåret.	Avdelingsleder sammen med pedlederteamet	Innen 30.september	
September	Evaluering av oppstart av bhgåret	Lederteamet	30.september Innhenter info fra foreldre via forms.	
September	Foreldremøte SA: Uke 38 VA: Uke 38 TY: Uke 38	Avdelingsleder + ped.ledere	September	
November Desember	Foreldresamtaler for «gamle» barn	Ped.ledere	Innen desember	
Februar Mars April	Foreldresamtaler med alle barn	Ped.ledere	Innen 30.april Innen 15.april	
Februar Mars April	Overføringsamtaler bhg-skole. Innhente tillatelse til overføring av opplysninger.	Ped.ledere	Innen 15.april via Public Oppvekst.	
Våren	Bli kjent/lekegrupper internt mellom avdelingene.	Ped.ledere	Flere ganger ıla våren	
Mars	Hovedopptak 1.mars	Lederteam Konsulent	Mars	
Mai/juni	Nye barnegrupper dannes/invitere til besøksdager/	Avdelingsleder Pedlederteamet	Mai/juni	

	Foreldremøter/ Oppstartssamtale			
Mai/juni	Presentasjon av barnegruppene til personalet (eventuelle endringer) og personalkabalen skal settes.	Avdelingsleder i sammen med personalet	Mai/juni	
Mai/juni	Interne overføringssamtaler mellom ped.ledere	Ped.ledere	Mai/juni Ped.lederne avtaler tid med hverandre.	

Hvordan arbeider barnehagen med planlegging, vurdering og dokumentasjon

Åsen-barnehagene har utarbeidet en felles periodeplan som tar utgangspunkt i årsplanen. Denne periodeplanen vil inneholde en oversikt hvor vi jobber med enkelte temaer og rammeplanen sine fagområder.

Metoder:

Metodene for planlegging, refleksjon, evaluering, vurdering og dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet vil bli beskrevet under her:

- **Brukerundersøkelser:** Hvert år i perioden november – desember sendes det ut brukerundersøkelse til foresatte. Resultatene fra brukerundersøkelsen bruker vi i dette videre arbeidet.
- **Evalueringskrysset:** Denne metoden brukes for å evaluere *hva var bra – hvorfor og hva kan forbedres- hvorfor*. Mal til metoden finnes på Åsen-barnehagene sine teamskanal.
- **Foreldresamtaler:** Foreldresamtaler gjennomføres minimum en gang i barnehageåret og flere ved behov. Vi har utarbeidet en felles mal for foreldresamtaler. Mal for foreldresamtale blir lagt på Åsen-barnehagene sin teams kanal.
- **Forms:** Vi kan benytte oss av digitalt spørreskjema gjennom Forms. Vi har brukt metoden ved planleggingsdager, personalmøter eller for å innhente annen informasjon i prosessen med det pedagogiske arbeidet. Vi innhenter også barna- og personal sin ferie via Forms.
- **Gjort-lært-lurt (GLL) metoden:** GLL-metoden (Tom Tiller, 1999) har til hensikt fremme refleksjon og læring av egen praksis for å bli enda bedre neste gang. GLL-metoden er en måte å skrive logg på, knyttet til kollektiv evaluering og refleksjon. Når man benytter et slikt skjema, ser man på hendelsen med et "utenfra-blikk". GLL kan planlegges som et verktøy for å reflektere over en aktivitet eller en hendelse som bør utvikles/endres. GLL-skjema kan også brukes som et dokumentasjonsverktøy til vurdering og utvikling av enhetens pedagogiske

arbeid, og som refleksjonsgrunnlag i kollegaveiledning.

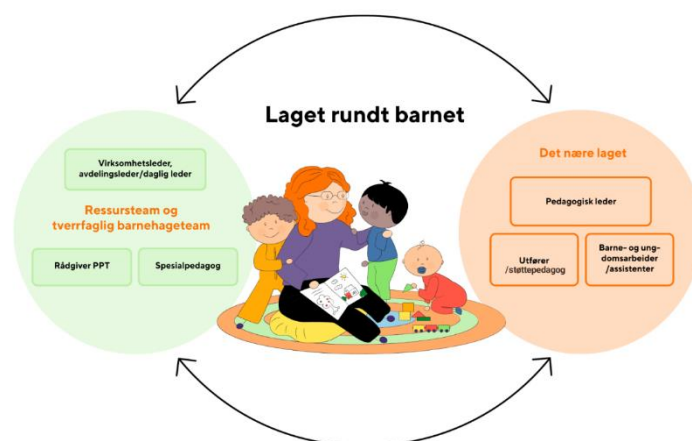
- **Kartleggingsmetoder:**
 - «Alle med»
 - Tras
- **Kollegaveiledning:** Kollegaveiledning er en metode og et verktøy. En sentral idé i denne modellen er å forsøke å styrke forholdet mellom tenkning og handling og øke bevisstheten om verdigrunnlaget som underligger egen praksis. Mal til kollegaveiledning finnes i Åsen-barnehage sin teams kanal.
- **Månedsbrev- og plan:** Den 1. i hver måned skriver pedagogisk leder en rapport om måneden som har vært og hva planen er for kommende måned. Denne månedsbrevet inneholder også informasjon fra avdelingen, fagstoff og en månedsplan for avdelingen. Månedsbrevet og planen skal legges ut på hjemmesiden.
- **Observasjonsmetoder:** Observasjon betyr å holde øye med eller undersøke. Vi bruker observasjon for å samle informasjon som er nødvendig for å kunne planlegge det pedagogiske arbeidet. Når vi observerer, bruker vi sansene våre, da spesielt syn og hørsel. Observasjon gir oss viktig og nyttig informasjon om det enkelte barnet – og barn i gruppe. Ulike observasjonsmetoder vi benytter oss av:
 - Praksisfortelling
 - Logg
 - Løpende protokoll
 - Sosiogram
 - Aktivitetsskjema

Hvordan tilrettelegger barnehagen for barn som trenger ekstra støtte?

Dersom barnet har behov som ikke dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, vurderer en sammen med foreldrene om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp. Barnet kan også ha behov for fysio- eller ergoterapeutisk hjelp.

Barnehagen skal i økt grad legge til rette for at barn skal mestre innenfor de allmennpedagogiske rammene. Det krever at personalet har god kompetanse på å jobbe forebyggende og systematisk i forhold til ulike vansker hos barn. Vi skal også ha kunnskap om ulike tiltak vi kan sette inn ved behov.

Dersom barnet strever sosialt, kan det være at barnet har behov for språkstimulering og språklig støtte i sosiale samspill. Målet skal alltid være å hjelpe / støtte barnet i å tilegne seg de ferdighetene barnet trenger for å mestre / lykkes i sine sosiale samspill. I virksomheten har vi praksis for å søke veiledning hos spesialpedagog eller logoped som er tilknyttet virksomheten, ressursteamet og tverrfagligbarnehageteam dersom vi er usikre på barnets behov

- Barnehagens ledelse skal sikre helhet og sammenheng i arbeidet i det nære laget rundt barnet, i tråd med barnet og barnegruppens behov.
- Målene i sakkyndig vurdering til barn med behov for ekstra støtte skal være kjent for alle som arbeider i det nære laget rundt barnet.
- Barnehagens ledelse skal i tråd med nasjonale føringer bygge kapasitet og kompetanse i personalet, slik at flere barn får nødvendig støtte som del av det ordinære barnehagetilbudet.
- Barnehagens ledelse skal sikre at barnehagen samarbeider systematisk med PPT og andre tjenester som bistår barnehagen.
- Pedagogisk leder har ansvar for det helhetlige tilbudet til alle barn. Pedagogisk leder utgjør sammen med utfører/støttopedagog og øvrige ansatte det nære laget rundt barna.
- Pedagogisk leder og utfører/støttopedagog gjør nødvendig vurderinger om ansvar- og oppgavefordeling i laget rundt barnet, slik at barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp §31 og tilrettelegging §37 får grunnleggende behov ivare tatt og blir inkludert i fellesskapet i barnegruppen.

Dette skal vi jobbe videre med i Åsen-barnehagene:

- Styrke og øke kompetansen i det allmennpedagogiske
- Tiltaksmodellen
- Følge- og evaluere årshjulet for Laget rundt barnet
- Kompetanseløftet og inkluderende praksis
- Ressursteam
- Systematisk og strukturert organisasjonsutvikling
- Sette av tid og rom for temaarbeid og refleksjon
- Evaluere vårt arbeid

Årshjul - Laget rundt barnet	Ansvar:	Påbegynt:	OK:
I starten av bhgåret			
Personalet leser sakkyndig vurdering og/eller siste spesialpedagogisk rapport i starten av bhgåret/når ny info foreligger.	Pedagogisk leder Utfører Fagarbeider/Assistent		
Pedagogisk leder og utfører setter opp mål- og tiltak utifra sakkyndig vurdering og/eller spesialpedagogisk rapport. Spesialpedagog kan gi støtte inn i dette arbeidet.	Pedagogisk leder Utfører		
Sender ut mål/tiltaksplan til foresatte via PO -august/september	Utfører		
Sette opp felles plantid for utfører/ped.leder i vaktlisten (Hyppighet: minimum en gang i måneden)	Pedagogisk leder Utfører		
Velge ut en fra grunnbemanningen som har ekstra ansvar for barnet når utfører ikke er på avdelingen. Settes i starten av nytt bhgå og ved nytt vedtak i bhgåret. Se vedlegg mal fra Kirsten.	Pedagogisk leder		
Hver dag			
Bruke dagsplan hver dag/visuell støtte. Bruk Roll-talk for å hente ut symboler	Pedagogisk leder Utfører Fagarbeider/Assistent		
Utfører blir informert hvis det er endringer i planer på avdeling, ny info om barnet, endringer på avdeling etc.	Pedagogisk leder		
Pedagogisk leder, fagarbeider og assistent kjenner til mål og tiltak og vet hva som skal følges opp når utfører ikke er på avdeling.	Pedagogisk leder Fagarbeider/Assistent		
Månedlig			
Pedagogisk leder og utfører ser gjennom mål/tiltak i sammen. Evaluerer/justerer	Pedagogisk leder Utfører		
Henge opp mål/tiltaksplan på avdelingen. Må være oppdatert.	Utfører		
Spesialpedagog deltar på avdelingsmøter etter avtale med avdeling /en gang i måneden. Da kan det gis veiledning, dele informasjon, tips/råd etc.	Pedagogisk leder inviterer/avtaler med spesialpedagog		
Utfører deltar på avdelingsmøter. Evaluerer mål/tiltak med avdelingen en gang i måneden.	Utfører		
Referat fra avdelingsmøter. Arkiveres i PO.	Pedagogisk leder		
Veiledning gis mer til hele avdelingen for å oppnå økt kompetanse.	Pedagogisk leder Utfører Spesialpedagog		
En gang i halvåret			
Pedagogisk leder og utfører har foreldresamtale og/eller samarbeidsmøter i sammen. Utfører sender ut referat til foreldre i PO.	Pedagogisk leder Utfører		
Utfører skriver spesialpedagogisk rapport i samarbeid med pedagogisk leder. Husk at mål- og tiltaksplan skal være vedlagt rapporten. Dokumentene må ekspederes. <ul style="list-style-type: none"> Innen 1.desember for skolestartere Innen 31.mai for de andre barna Spesialpedagog kan gi støtte inn i dette arbeidet.	Utfører Pedagogisk leder		
Pedagogisk leder og utfører deltar på ansvarsgruppemøter. Utfører skriver referat fra ansvarsgruppemøtene	Utfører Pedagogisk leder		
I slutten av bhgåret -mai/juni			
Sjekk at du har ekspedert alle dokumenter du har produsert i saken.	Utfører Pedagogisk leder		

Barnehagens arbeidsmåter

Hvordan arbeider barnehagen med progresjon?

Barn skal oppleve progresjon i barnehagens innhold. De skal oppleve et miljø, inne og ute, som stimulerer til lærling, utvikling, utforsking og undring, hvor barna opplever mestring og fremgang. For å sikre progresjon, har vi blant annet fokus på dette:

- Begrepsforståelse av progresjon blant personalet.
- Variert tilbud av materiell
- Voksne som ser det enkelte barnet, og tilpasse støtte utfra barnets behov.
- Voksne som legger til rette for at barna kan klare mest mulig selv. «Hjelp til selvhjelp».
- Utfordringer tilpasset barnet alder og modningsnivå
- Jobber utfra spiralprinsippet, hvor det samme gjentas over tid i mer avansert form utfra barnets modning og interesse (Spiralprinsippet, Jerome Bruner).

Hvordan arbeider barnehagen med den digitale praksisen?

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Personalet skal blant annet:

- Legge til rette for at barn utforsker, leker, lærer og selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer
- Vurdere relevans og egnethet og delta i barnas mediebruk
- Utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barn. F.eks bruker ipaden til oppslagsverk, bilder, lydbok, musikk, tema og interessefelt for individ og barnegruppen.
- Legge opp til idebank/deling av tips for digitalt bruk.

Barna møter i dag mange og ulike teknologier og medieinntrykk. Personalet i barnehagen må være utforskende, lyttende og lydhør for dette aspektet ved barns oppvekst. Dette er også noe som påvirker deres liv og lek. Barnehagen er også omfattet av digitaliseringen i samfunnet. Når vi nå skal bruke digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet i barnehagene, er personalets digitale kompetanse avgjørende.

Videreutdanning

To pedagoger i virksomheten videreutdanner seg innenfor digital kompetanse bhgåret 2023/2024
[Digital kompetanse i barnehagen -Uis](#)

Profesjonsfaglig digital kompetanse

Handler om å bruke medier, digitale verktøy og teknologi i det profesjonelle arbeidet, her i barnehagen. Både i arbeidet med barn, i kontakten med foreldrene og til eget planleggings- og vurderingsarbeid.

Digital dømmekraft

- Være kildekritisk.
- Ha et bevisst forhold til hvordan man bruker Internett og andre digitale medier.
- Være påpasselig med å ta hensyn til personvern og opphavsrett.

Digital kreativitet

Digital kreativitet handler om skapende og kreative prosesser med digitale verktøy, og kan oppsummeres som:

- Å se muligheter, og kanskje gjøre ting på nye måter – eller i hvert fall være reflektert i forhold til sine valg.
- Å koble det analoge og tradisjonelle sammen med det digitale og "nye".
- Å involvere barna i de skapende og kreative prosessene.
- Å ivareta barnas nysgjerrighet, undring og utforsking.

Pedagogisk bruk av digitale verktøy

Det er pedagogikken som skal stå i fokus og ikke det digitale utstyret. Vi starter med noe av det utstyret vi allerede har i barnehagen, blir god i det og på sikt kan personalet utfylle og hjelpe hverandre til å bli enda bedre. Her er noe av det digitale utstyret personalet har tilgang på:

- Nettbrett og smarttelefon
- Apper
 - [Kirketunet barnehage - programvare og apper \(Lenker til en ekstern side.\)](#)
 - [Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen - Apper i barnehagen: Hvordan velge riktig? \(Lenker til en ekstern side.\)](#)
 - [Marianne Undheim - Digital kreativitet: Gode apper \(Lenker til en ekstern side.\)](#)
 - [NAV i samarbeid med Statped læringsressurs - appbibliotek.no](#)
- Datamaskin
- Digitalt mikroskop
- Digitalt kamera/video
- Projektor
- GPS
- Kopimaskin, skriver og skanner
- Lydopptaker
- Programmering

7 viktige punkter i arbeid med digitale verktøy i barnehagen.

1. Ha et klart mål
2. Passende verktøy
3. Meningsfulle sammenhenger
4. Kunnskap om teknologien
5. Introduksjon steg for steg
6. Barns medvirkning og et barneperspektiv
7. En kritisk tilnærming

Det er ikke teknologien i seg selv som er interessant, men hva du gjør med den!
Det handler om å se mulighetene, og å se på teknologien som naturlige verktøy på lik linje med alt annet.

Kontaktinformasjon

Sørmarka Arena barnehage

Sørmarkveien 22
4019 Stavanger

Tyrihans barnehage

Dalsetveien 7
4018 Stavanger

Vannassen barnehage

Vestvollveien 1
4017 Stavanger

Lederteamet i Åsen-barnehagene

Hanne Rosså Lindanger

Virksomhetsleder Åsen-barnehagene (Sørmarka Arena, Tyrihans, Vannassen)

Tlf: 95011708, Hanne.rossa.lindanger@stavanger.kommune.no

Cathrine Monsen Bjornstad

Avdelingsleder – Sørmarka Arena bhg og Vannassen bhg

Tlf: 97518343, Cathrine.monsen.bjornstad@stavanger.kommune.no

Kirsten Håkull Klungtveit

Avdelingsleder – Tyrihans bhg

Tlf: 91646626, Kirsten.klungtveit@stavanger.kommune.no